

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu annu 5 fl.—cr., pe 1/2 annu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu annu 14 fr., pe jumetate annu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele se se adreseze Redactiune „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Er banii de prenumeratiune a TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.</p>
--	---	--

INVITARE DE PRENUMERATIUNE.

LA

„BISERIC'A si SCOL'A.“

Fóia bisericésca scolastica, literara si economica.

Cu 1. Iuliu stilulu vechiu deschidemu abonamentu nou pe semestrulu alu II-lea la „Biseric'a si Scól'a.“

Rugàmú pre toti domnii abonenti de pana acum, cari dorescu a avé fóia nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARI'A:

PE UNU ANU . . . . . 5 fl. — cr.
 „ 1/2 „ . . . . . 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANI'A SI STRAINETATE:

PE UNU ANU . . . . . 14 franci.
 „ 1/2 „ . . . . . 7 fr.

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acum s'a bucuratu fóia nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Semne de progresu in bisericu.

II.

Din repórtele, pre cari le cumóscem despre mersulu sinódeloru protopresviterale, intrunite in anulu curentu, — constatàm cu placere unu progresu in viéti'a si activitatea acestor corporatiuni. Se vede, si se semte deja acésta viéti'a si activitate.

Cá dovéda despre acést'a amintim numai o sin-

gura imprejurare, si anume: ca pana bine de curend nu eram orientati asupra cercului de activitate si competentia alu acestor corporatiuni. Preste stadiulu acest'a au inceput deja sinódele nóstre a trece. Mai multe sinóde de ale nóstre au inceputu dejá a-se ocupá cu lucrári de trainicia. Astfeliu amintim, ca mai in fiecare protopresviteratu s'a pusu basa la infintiarea câte unui fondu, din carele dupa timpu se-se póta acopori trebuintiele protopresviteratororu. Apoi s'au ocupat sinódele cu afacerea instructiunei, cu dispusetiuni, referitorie la ameliorarea moralitatii publice si bunastarii poporului si altele. Si mai multu decât in anii de mai nainte am vediut in sinódele protopresviterale din anulu curentu manifestandu-se spiritulu bisericii, spiritulu pácii, alu lucrului si alu iubirei de ómeni.

Acestu spiritu fiind in bisericu bas'a a tóta lucrarea, avem tóta nadejdea, ca din anu in anu activitatea sinódelor protopresviterale va deveni tot mai productiva. Si in acésta nadejde a nóstra ne intaresce cu deosebire imprejurarea; ca discutand sinódele protopresviterale din anulu curentu asupra modului, cum se-se esecute cunoscutulu conclusu sinodalu de sub Nru prot. 38 din anulu trecut, — tóte intr'o forma s'au pronunciat, ca dorescu a-se angajá pentru esecutare, si si-impunu, si ieau asupra-le acésta lucrare de trainicia; si daca bunulu Ddieu va voi, apoi anulu acest'a, dupa cele ce se lucréza in acésta directiune, va fi unu anu fórté manosu.

Cu inceputulu lucrárilor productive intr'unu modu mai intensivu, de cum se potea acést'a mai nainte am mai observat inca o imprejurare, dupa noi de mare insemnatate, si anume, ca au incetat cu tóttulu din aceste corporatiuni ori ce motivu de divergentia seau nentielegere, si discussiunile, ce s'au urmat, au fost din cele mai obiective.

S'a constatat adeca prin practic'a celor 20 de ani trecuti ai vietii nóstre bisericesci-nationale, ca biseric'a nóstra nu este nici slaba, nici seraca, si ca

ea este capace a-se afirmá între tóte imprejurările, daca credintiosii ei sunt petrunsi si inspirati de spiritulu bisericeii, si daca acestu santu spiritu face se amutiésca ori ce pretecestu, seau duchu de nentielegere. Si deci sperantia avem, ca biserica sub acestu stindardu, carele este spiritulu pàcii, va deveni din di in di tot mai puternica si mai productiva.

In acésta sperantia ne intaresce între altele si unu conclusu, luat de catra unulu din sínódele nóstre protopresviterale, prin carele acelu sínodu a enunciat si decis: cá pre viitoriu in repórtele, precari le substerne protopresviterulu sínódelor protopresviterale se-se arete totu de odata si modulu, cum si-au indeplinit comitetele parochiale agendele, avísate de lege la competentia lor. Tienem multu lá acestu conclusu, si dela o buna esecutare a lui asceptám multa schimbare in spre bine, deórece atunci, cand si-face omulu bilantiulu activitatii sale anuale, — vede si cunósce mai bine ce ar fi potut face, si ceea ce a intrelasat a face; si dupa noi este fórté bine, cá activitatea comitetelor parochiale in prim'a lina se-se controleze chiar prin sínodulu protopresviteralu, — deórece membri acestor sínóde sunt de regula ómeni fruntasi din comunele, cari constituiescu protopresviteratulu, — ómeni, cari se cunoscun unii pre altii, si cari cunoscun de aprópe imprejurările fiecarei comune. Si deci aretandu-se sínodulu protopresviteralu, ca cutare, seau cutare comitetu a facut imbunatatiri pre terenulu bisericescu, scolariu si fundationalu, — faptulu acelu comitetu va deveni in curend unu esemplu si stimulu de fapte pentru tóte comitetele din protopresviteratu, — si in acelasi timp se va formá in sinulu bisericeii o adevérata opiniune publica, carea judeca valórea si pretiulu corporatiunilor nóstre bisericesci dupa ceea ce ele lucréza.

Representantii teologiei științifice din restimpulu apologetico-polemic.

(Continuare.)

10) Contimpurean cu Metodie a fost presbiterulu **Lucian**. Cei vechi credeau despre dênșulu, cá s'a nascutu in Samosat'a (in Siri'a). Dupa-ce a primitu o crescere bine ingrijita in Edes'a a devenitu presbiteru si invetiatoriu in Antiochi'a, unde dimpreuna cu presbiterulu **Dorotei** a infintiatu pe la finea secl. alu III. o scóla teologica, cunoscuta sub numele de scól'a antiocheana. In acést'a se cultivá cu predilectiune esplicarea gramaticala-istorica a s. scripturi, ér in teologie se urmá o directiune critica-rationala. La renume si in florire a ajunsu acést'a scóla in secl. alu IV. si in jum. prima a secl. alu V. In sínodulu din Antiochi'a dela an. 269. elu a fost aderintele lui **Paul Samosateanulu**, cunoscutulu antitrinitaru, ér in secl. alu IV. din scól'a lui iésa **Arie**, **Eusebie** din **Nicomedi'a** si alti multi **semiariani**, cari

se laudau cá sunt **lucianisti**, adeca invetiaceii lui **Lucian**. Cu tóte acestea elu se onóréza in biserica cá sânt, in urm'a mortii sale martirice, carea a suferit-o in **Nicomedi'a** la an. 311 sub imperatulu **Maximin**. — Cu privire la activitatea lui literara avem putiene date sigure. Abia **Ieronim**, dela finea secl. alu IV. ne spune, cá **Lucian** a scrisu mai multe càrti, anume: comentare la s. scriptura, epistole si scrieri dogmatice. Dar din acestea nu ni s'a pastratu nici macaru fragmente. Tot ce a remasu dele elu este o recensiuone critica a textului grecesc, a **T. V.** si **N.**, carea facuta de elu s'a latitu din **Antiochi'a** peste **Siri'a**, **Asi'a** mica pana la **Constantinopolea**, si incetulu cu incetulu a dobenditu o autoritate oficiósa in patriarchatulu antiochean si constantinopolitanu. Se da cu socotél'a, cá acestu textu, — numitu in decomun textulu asian, recensiuonea asiana séu antiochena-constantinopolitana — a servitu de basa la lucrările esegetice a lui **Ioanu Crisostomu** si **Teodoret**. In prelucrarea latina a istoriei bisericesci scrise de **Eusebie** ne ofere **Rufinu** unu escerptu din o „vorbire apologetica“, in carea **Lucian** marturisesce si totodata apera inaintea judelui pagán credinti'a sa crestina.

Acesti'a sunt reprezentantii cei mai renumiti ai literaturii bis-grecesci din jumetatea a 2 a secl. II. si din secl alu III, séu din restimpulu apologetico-polemic. E de insemnatu inse cá la resaritu a inceputu a se desvoltá tot in acestu restimpu inca si o literatura bis. siriana, vorbindu-se despre o scóla teologica destulu de buna din **Edes'a**, carea dupa socotinti'a unor'a se fi esistatu acum la finea secl. alu II, si din carea se fi iesitu si presbiterulu **Lucian**. Incát pentru productele acestei literaturi bisericesci siriane, apoi din acestu restimpu avem o traducere a sântei script. cunoscuta sub numele de **Fesito** (**Peschito**), adeca cea simpla séu verbala, carea s'a facutu celu târdiu la inceputulu secl. alu III., si cel mai timpuriu in jumetatea a 2 a secl. alu II. O scriere apocrifá fórté insemnata din acestu timpu e „**invetiatur'a apost. Adai**“ (**Doctrina apost. Adaei**), carea s'a descoperitu abia in secl. nostru. Autorulu acestei càrti se numesce pe sine contimpuranu alu apost. **Adai** — séu dupa cum aflam la **Eusebie** a apost. **Tadeu**, — carele se fi fost unulu dintre cei 70 de invetiacei ai Domnului. Dupa traditi'a siriana a fost elu trimsu de apost. **Tom'a** cá se increstineze pe principele **Abgar Uchomo**, conformu promisiunei, ce a facut-o crestinii din **Palestin'a**, in corespondinti'a ce au intretienut-o cu acest principe. **Adai** deci avestitu evangeli'a, cuvântulu lui **Ddieu** in **Siri'a**, si invetiatur'a séu doctrin'a crestina predicata de elu e depusa in acestu opu. Scrierea acést'a voesce se tréca de unu product alu secl. prim, dar dupa criteriile ei interne nu póte

se fie mai vechie, decât din secl. alu III, cam de pe la an. 270—290. Din acésta carte apocrifă, carea dupa cum ea insasi marturisesce a fost depusa in arhivele bisericeii din Edes'a, a scosu istoriculu Eusebie si a spus in istori'a sa bis. corespondinti'a apocrifă dintre Cristosu si Abgar, carea o aflăm tradusa si in românesce la finea unoru cărți bisericesci, edate in Români'a. In urma se pôte, că si actele disputatiunei cu Mani, intemeietoriulu Maniheismului, scrise de Archelau din Cascar séu Carrhé, din Mesopotani'a, in jumatatea a 2 a secl. alu II, inca e unu productulu alu acestei literaturi (vedi nr. 19. alu f. n. din a. a. p. 150).

(Va urmá.)

Dr. Tr. Puticiu.

Influinti'a ameliorării stării invetiatorești asupra progresului scolaru.

Credu, că nime in lume nu va fi in stare se ni spuna, că de câte-ori s'au accentuatu insemnatatea si folosulu scólei. S'au disu si accentuatu la tóte popórele, s'au disu si accentuatu si la noi. Când si la noi s'au disu, indeosebi au accentuatu acei'a, că noi, fiind indereptulu celorlalțe popóre, avem se fimu cu deosebita bagare de séma asupra progresului scolaru. Avem se facem tóte, pentru că se ajungem pe acei'a, de cari am remasu indreptu.

Dicu, despre insemnatatea si folosulu scólei, nici că mai are locu a vorbi, acést'a o scie fie cine, cu escepțiunea unei părți micuțe a poporului de rîndu. Cea-ce sparge capetele ómeniloru, cari se ocupa cu progresulu scolaru, e aflarea medilócelor mai corespundietóre pentru ajungerea scopului scolaru. Medilócele sunt multe, fórte multe, ér intre acestea ameliorarea stării invetiatorești ocupa unu locu destulu de insemnatu, cestiunea acést'a s'au desbatutu si se tot desbate mereu. Si parerile celoru ee se pronuntia asupra acestei cestiuni, se cam diferescu de olalta.

Luandu inse lucrulu, si judecatu mai abstractu, vréndu nevréndu, ti-se pune intrebarea: Ce are ameliorarea stării invetiatorești cu progresulu scolaru? Ori déca invetiatoriulu va fi mai grasu trupesce, ori inbracatu in haine mai fine si mai frumóse, scól'a va face mai mare progresu? Dapoi, că dóra progresulu scolaru n'atîrna dela puterea física, ci cea spirituala. Nu salariulu face progresulu in scóla, ci vointi'a si activitatea invetiatoriului. Póte fi salariulu cât de bunu si déca invetiatoriulu e putienu activu, progresulu e neinsemnatu, ba chiar nimicu, si intorsu pôte fi salariu slabu si déca invetiatoriulu e activu, progresulu e bun.

Oficiantulu, fie acél'a de ori si ce categoria, n'ar trebui se aiba inaintea ochiloru sei, că postululu, care 'lu ocupa, se fie bine dotatu, ci scopulu pentru care e pusu in acelu oficiu, ar trebui se aiba mai multa abnegatiune, mai multa lapadare de sine; pentru o plata mai putiena se faca sporiu multu, se desvólte o activitate mai mare.

Acolo se lucre, unde pôte face mai multu folosu omenimii, fara se iee in considerare remuneratiunea materiala, ori altu feliu de remuneratiune. Acést'a ar trebui se fie idealulu fie-cărui oficiantu. Si apoi nimicu mai frumosu si mai sublimu de cât realizarea acestui idealu, tóte câte le face, pentru binele si folosulu omenimii are se-le faca, in servitiulu carei'a este pusu.

Asia ar trebui se fie. Déca judecamu inse mai realu, dupa mersulu lucruriloru din viétia, vedemu, că principiulu amintitu mai sus se pôte numai cugetá, dar de aplicatu in viétia celu putienu de presinte, nici vorba nu pôte fi. A dice e usioru, dar a face e greu. Principiulu acést'a e mandru căci mai mandru nici nu pôte fi, dar ce folosu avem de elu, déca in viétia nu se practica nici de acei'a, care 'lu profeséza.

Căci se vedemu numai. Putieni de tot putieni, ba mai că nici nu sunt ómeni, cari se prefereze unu oficiu mai ostenitoru si mai putienu salarisatu unii — pôte — mai comodu, dar mai bine dotatu. Celu ce au absolvatu ceva, la ocuparea cutarui postu, are 'naintea ochiloru sei mai antaiu si mai antaiu venitele incopciate cu acelu oficiu. Si când acelea nu-i convinu, numai atunci 'lu ocupa, când n'are in cotro, n'are altulu mai bunu. Asia e la judecatoru, asia la preotu, asia la invetiatoru si tot asia e la fie-care oficiantu din lume. Se vedemu numai care e acelu oficiantu, carele, inbiatu cu unu postu mai bunu, pe acél'a se-lu refuse, déca acelu oficiu e tot asia de independentu, că celu dantaiu, ba chiar e si in acelu locu? Ori care e acelu oficiantu, care, voind cinev'a se-i marésca salariulu, elu se nu primésca? Inzadaru, acést'a este crescutu in natur'a omului. Si micu, de tot micu e numेरulu acelor'a, deca si sunt, s'ar abate dela acestu principiu domnitoriu in dilele de acum.

Oficiulu invetiatoreescu este unulu din cele mai grele officii; intielegu, déca acél'a se implinesce asia, dupa cum s'ar cuveni, si pe langa tóte acestea e unul din cele mai reu salarisate. Aplicând apoi principiulu de sus, de sine se intielege, toti se vor feri de acestu postu, preferindu a-se face altcev'a, déca li stâ in putintia si numai atunci se vor dedicá pe carier'a acést'a, când nu-li permitu inprejurările a pasi pe alta cariera.

E frumósa virtute abnegatiunea nu e vorba, dar nu potemu pretinde că acésta, virtute nobila se-o practizeze numai invetiatorii si mai vêrtosu atunci, când si ei sunt esiti din sinulu acelei societăți, cari profeséza principiulu amintitu mai sus; la ocuparea cutarui oficiu se aiba in vedere venitele incopciate cu acelu postu si nu scopulu, pentru care e destinatulu acelu oficiu. Si că in fapta e asia, voiu aduce unu esemplu. Se dicemu numai, ca salariulu invetiatoreescu ar fi anualminte 1500—2000 florini, atunci potemu fi siguri, că invetiatorii mai toti ar fi absolventi de universitate. Si acesti'a apoi, cu mai multa lumina, ar face indiecitu si pôte inmiitu mai multu de cât noi. Póte fi cinev'a invetiatu si neactivu dar si aceea inca stâ, că pôte fi cinev'a mai putienu invetiatu si si neactivu. E vorb'a numai, că deschilnire este intre activitatea celui mai invetiatu si intre activitatea celui mai putienu invetiatu

de siguru, că celu dantaiu va face mai multu sporiu ca si celu din urma.

Tóte sunt bune, dar vedemu, că ómenii cei mai invetiati, de si pe carier'a invetiatorésca ar potea face celu mai bunu serviciu omeinimii si neamului loru, totusi se ferescu de carier'a acést'a cá nu sciu de ce. Si óre pen-tru-ce? . . . Déca salariulu ar fi dupa cum disei, atunci de siguru s'ar intemplá si asia cev'a.

E reu asia, dar n'avem ce face. Bine ar fi când ar fi altcum; ér déca lucrurile stau asia, pentru-cá scól'a se mérga 'nainte, trebue se-ni acomodánu lucrurilor din lume, se lucrámu cât se póte mai multu pentru ameliorarea stárii invetiatoresci, déca in fapta dorimu progresu scolaru; a redicá starea invetiatoriloru insemnéza aredicarea culturii la unu grad mai inaltu.

Salariu bunu, invetiatori harnici si odata avënd invetiatori harnici, progresulu scolaru trebue se fie bunu. Prin urmare reu facu acei'a si in detrimentulu progresulu scolaru, cari inpedeca ameliorarea stárii invetiatoresci. Zidirea scolaru póte fi cât de mare si n'ajunge nemicu, déca invetiatoriulu nu e de ajunsu.

Va se dica, ameliorarea stárii invetiatoresci are o deosebita influentia asupr'a progresulu scolaru.

I. Grofsioreanu.

Individualitatea in educatiune.

Educatorulu va lasá nestirbita fiinti'a individualitáti, pentru a fi marcata si recunoscuta de toti; elu va avé satisfactia deplina, daca in barbatulu, care a fost pus sub ingrijirea sa in etatea prunciei, va puté se observe purulu caracteru alu persónei, familiei, nascerei si natíunei din care face parte.

Herbart.

Mai nice in un'a din ocupatiunile vietii omenesci nu se observa o conlucrare atát de complicata si variata, cá si in a educatiunei, si mai nice pe unu terenu alu activitáti omenesci nu se crede lumea atát de chiasmata a-si da parerile sale in o directiune séu alt'a, cá si chiar in educatiune. Acestu faptu ne indica destulu de evidentu importanti'a cea mare, ce-i se atribue acestei'a in oper'a culturala a omenimei. Si tocmai importanti'a acést'a este, carea ne face se ne dãm sém'a asupr'a tuturor factoriloru, dela cari atérna resolvirea cu succesu a problemelor educatiunei.

Intre toti factorii acesti'a de o insemnatate negadaduita este si individualitatea elevulu. Se incercámu a o studiá pe acést'a in dezvoltarea istorica a sistemelor filosofice, in manifestatiunile, in fiinti'a si in aplicarea ei la ocupatiunea educatorului. Daca ne va succede a clarificá pe deplinu aceste puncte, prin acést'a credemu, că ne va fi succesu a si aretá pe deplinu importanti'a acestui factoru si a pretinde ridicarea lui in scóle la valórea nedisputabila, ce i-se cuvine in servitiulu educatiunei tinerei generatiuni.

I.

Nu avem trebuintia, decát se aruncámu o privire in jurulu nostru, si prea usioru ne putemu convinge, că noi ori si incatrau ne invértimu numai preste individualitáti dãm: individualitáti in némulu omenescu, individualitáti intre animale, individualitáti intre plante. Chiar si in ocupatiunile omenesci, in lucrările tehnice si de arta, in ocupatiunile industriale si comerciale, cu unu cuventu in ocupatiunile fizice si psihice intalnimu aceeași apartiune.

Daca viéti'a naturei si viéti'a omenésca, carea este atát de complicata ne presinta dominatiunea principiului individualitáti, atunci urméza prea naturalu, că acestu principiu nu este unu principiu de man'a a dou'a in viéti'a intelectuala a popóreloru. Si cumcá acést'a in adevéru asia si este, ne putemu convinge chiar si prin faptul, că elu a atrasu deja de vécuri asupr'a sa atentiunea barbatiloru luminati si ocupa unu locu de frunte intre cercetările filosofice, atát a timpurilor trecute, câte si moderne. Individualismulu in filosofia este pus fatia in fatia cu pluralismulu si ne arata, că numai ce e individualu are realitate, ér nu ceea-ce e generalu (Locke); individulu i-se cuvine o realitate adevérata, ér nu numai paruta (Nicolaus Cusanus); aceea ce este individualu este de cea mai mare importantia pentru viéti'a morala (Iacobi, Fichte, Schleiermacher) si in fine pentru judecat'a estetica, chiar aceea ce e individualu este de valóre si este neinlocuibilu, deóre-ce espressionea caracteristica a tipulu generalu numai in individuu exista. Chiar si numai din aceste putiene vederi generale ale diferitiloru filosofi atinse aci numai in treacatu, este destulu de evidentu, că individualitatea a jucat o rola fórte importanta in istori'a filosofiei, că a fost unulu din multele curente filosofice, cari au preocupatu cu predilectiune gândirea omenésca.

Ce se intielege óre de obicei sub cuvântulu individualitate? Nimicu altcev'a, decát unu lucru deosebitu, propriu, intre altele multe comune, omogene; de aci nici nu póte se fia verb'a despre individualitáti la lucruri eterogene. Numai acolo, unde intalnimu fiintie, calitáti, cari in fórte multe privintie sémána la olalta, putemu se aflámu si caractere distincte intre ele. Ér de alta parte nu trebue se perdemu din vedere si aceea, că ori-si cât ne-am dá silinti'a, nu am fi in stare se aflámu si numai doue fiintie, despre cari se putemu afirmá cu siguritate deplina, că ar fi intru tóte identice. Pare că, chiar si acésta impregiurare voesce a ne indicá rolulu acestui factoru in viéti'a omenésca.

Basati pe intielesulu datu cuvântulu individualitate si putemu se vorbimu: despre naturi individuale, despre insusiri spirituale si corporale, despre pareri,

gândiri, setieminte, vointie individuale, despre ocupațiuni, principii de actiuni si de conduite in viéti'a intelectuala si morala, chiar si in viéti'a fisica, despre obiceiuri, datine, credintie, moravuri individuale, cu unu cuvântu despre tot, prin ceea-ce se oglindeza individualitatea.

De câte ori vorbim noi astfelu, totdéun'a atingemu principiulu din cestiune si numai arare-ori si cercâmu se ne dâm sém'a despre greutatea acestui'a si se-i apretiamu valórea. Cu câte alte multe lucruri nu se va fi intêmplându tot aceeași? Câte vor remane ascunse in intunecimea veciniceii? si cu câta greutate vedemu, că esu unele la ivéla numai prin munca de seculi si prin o assiduitate uimitóre.

Recunoscându, că principiulu individualității jóca unu rolu asia de importantu atât in cercetările științifice ale filosofilor, cât si in viéti'a intelectuala a omenimei de astadi, urméza că nici educatiunea nu póte se pérda din vedere importantí'a acestui factoru, fórté hotaritoru intru indeplinirea grelelor sale pro-

Inainte de a vedé inse importantí'a individualității din punctu de vedere educativu; este necesaru a se scí, in ce se manifesta individualitatea, unde î-si are dâns'a bas'a si cari suntu conditiunile, dela cari atérna, de óre-ce fara a le cunósce pre acestea nu este posibilu, cá educatorulu se tiena sém'a de avantaagiile séu de savantaagiile, ce potu se rezulté de aci pentru scopurile educatiunei.

Manifestatiunile individualității la om sunt parte corporale, parte spirituale, dupa cum es la ivéla in o parte séu alta, una séu mai multe insusiri, cu o fortia mai mare séu mai mica, fatia cu altele mai retrase, mai ascunse. Asia dara individualitatea, vorbindu in asemênari, ne presinta form'a unui corpu geometricu cu deosebite coltiuri si muchi, unele mai pregnante, decât celelalte, si nici decât form'a vreunui globu, séu sferé. Sunt fórté multe particularitățile corporale, a caroru studiu nu póte incapé in cadrulu lucrării de fatia, fiind acést'a de altcum si chemarea acelor'a, cari se ocupa din profesiune cu studiarea corpului omenescu, atât din punctu de vedere anatomicu, cât si fiziologicu. Cu tóte acestea nu este permisu nici scólei a ignorá terenulu acestui studiu si tocmai astadi, cá nici când, i-si ridica si medicin'a vócea sa si pretinde a avé unu cuvântu hotaritoru in educatiunea tineretului. ¹⁾ Scól'a este datóre se tiena contu de pretensiunile acestea si se acomodeze educatiunea, conform cu cerintiele higienice, daca e vorb'a se nu degeneréze omenimea in privinti'a corporala si prin acést'a si in cea spirituala. Si intru cât acést'a se face si trebue sè se faca, póte fi vorb'a si in sistemulu unei pedagogii științifice de o educatiune fisica.

Nu putem de alta parte se trecemu neamintita nici acea imprejurare, că astadi in cercurile norma-

tive si de valóre ale pedagogiloru germani, când se vorbesce de educatiune, se intielege de comunu cultivarea vointiei. Noi credemu că acést'a nu se póte afirmá in modu absolutu, ci numai relativu, voindu prin acést'a sè se accentueze cultivarea cu prevalentia a spiritului.

(Va urmá.)

Increstinarea Romaniloru.

1) Causele celerei propagari a le religiunei crestine între romanii pagâni.

(Continuare.)

Continuarea obiectului.

Dupa decapitarea santului Pavel Romanii primira crestinismulu in masse, nu numai ómeni de rendu cá centurionii, prefecti si guvernatori. Ci trecú si preste pragurile palaturiloru patriciane si se familiarizase acolo, si patrunse chiar in curtile celoru mai prepotenti imparati Romani; chiar curtea imperatului Claudiu Nero erá in parte crestina, doue concubine a-le sale, cum vediuram primise crestinismulu. Sub imperatulu Flaviu Titu primí crestinismulu consululu romanu Flaviu Clemente inpreuna cu muerea sa Domitila, sor'a imperatului Domitianu dela care ambii primira martiriulu. Éra in curtea lui Trajanu insasi fic'a sa Drusila, dinpreuna cu amicele sale si doue servitóre, intru care si soti'a prepotentulu si avutulu romanu Sisiniu imbratiosiaru crestinismulu, si-lu cultivara inascunsu. Ea fuse deprinsa in crestinismu de logodnic'a lui Marcu Aureliu filosofulu si imperatulu de Domnita, si botesate in ascunsu de Clemente Episcopulu Romei, fiulu patricianulu Faust, cultulu loru crestinu nu remase lungu timpu nedescoperitu, căci venindu ele in suspiciune la Plohina soti'a lui Trajanu, care erá fórté zelósá si fanaticá de penatii sei, le spioná pana le descoperi si le tradá lui Trajanu, acést'a esilá pre Clemente la Cherson, éra ficei sale nunumai că îi opri ori ce comunicare cu amicele ei crestine, pre care le torturá pana la mórte, ei inca o aruncá in inchisóre unde dupa 8 ani de dile si-dede sufletulu cá crestina, amintirea acestei sânte dinpreuna cu cele 5 amice a-le sale o serbatorimu in a 22-a septemana (vedi Sinacsariulu din Mineiulu dilei.)—

Sub imperatulu Adrianu au patimitu capitanulu generalu de cavalerie santulu Eustadiu Placida cu muerea sa Tatian'a si fii sei Agapetu si Theopist. Acést'a erá unu viteazu mare in resbóie, încât singuru numele lui, erá infricosiatu inimiciloru, pentru aceea au fost elu alesu, de conducetoriulu ostiloru romane. Când imperatulu Tit 79—81 au mersu cu óste in Judea, elu au servitu sub imperatulu Trajanu, si au vetiuitu cu crestinii dara intru ascunsu, in urma s'au botezatu dinpreuna cu soti'a s'a si fii sei, dandui-se in botezu numele Eustachiu in locu de Placida. Reintornandu invingatoriu dela óste dela resaritu in Rom'a, fiind acú imperatu Adrianu l'au primitu cu mare bucurie atât imperatulu cât si senatulu, si erá datina la romani cá capitani când se reintorceau invingetori dela

¹⁾ Zur Schulartzfrage, Dr. Theodor Altschul. Prag 1890.

óste, se aduca sacrificiú de multiemita in biseric'a lui Joe, santulu Eusthadiu Placida n'au voitu se aduca escusandu-se cá este crestinu, si elu numai lui Christosu póte se aduca sacrificiu, altui nimerui in lume, atunci maniindu-se imperatulu au poruncitu se-lu tipe pre Eusthadiu Placida dinpreuna cu soti'a sa Tatian'a si fii Agapet si Theopist intre lei, inse leii nu s'au prinsu de ei, ci s'au culcatu la piciórele loru. Aceste vediendu imperatulu au poruncit sè se faca unu bou mare de arama, si in acel'a au bagatu pre santulu Placida Eusthadiu dinpreuna cu soti'a si fii sei, si au facutu focu mare sub elu, si in acestu modu infricosiatu s'au seversitu santii gloriosi, deschidiendu-se boulu corpurile loru s'au aflatu nevatamate intregi, inse mórte, ce au servitu spre admirarea paganiloru, si confortarea crestiniloru. Crestinii i-au ingropatu cu mare onoru in 20 Septembrie 118 in care di serbatorimu si amintirea lor, a-se vedea mineulu dilei.

Daca cineva s'aru indoi despre convertirea si martirisarea mai multor romani, din ordinea patriciiloru, senatoriloru, si Capitanilor romani, pre acel'a ilu indreptam la viati'a santiloru, unde va da preste mare numeru de martiri dintre ostasii imperatiloru Romani din timpulu paganismului, si dintre plebei, si patricii ba chiaru si din famili'a imperatoriloru prepotenti. — Repetu dara! ca romanii pagani n'au fost inimizii crestiniloru in fond, ci numai in forma, incát nu putea crede intr'unu omu restignitu pre cruce cea mai de ocara mórte, carora Christosu lui erá nebunie, ca Evreiloru scandalu; romanii nu puteau crede intr'o religie a carui fundamentu e umilirea si subordinatiune, si regulele cardinali supunerea trupului sufletului, iubirea deapropelui si a vresmasiloru; intr'o religie care nu le aduce nici unu castigu materialu banalu, cá cea a paganiloru“ (Fapt. Apost. 19.) Si care o tienea periculósa pentru statulu romanu, a carui fundamentu umedu se clatiná spre ruina.

Totusi au admisu, pentru consonantia cu ratiunea, cu dreptulu naturei, si dreptulu romanu, si numai intru atât'a i-au persecutatu pre romanii crestini incát ii-considerá un'a cu Evreii, pentru cá credeau in Evreulu Isus, sub care nume mai multi pseudo-mesii mincinosi au revoltatu sub timpulu imparatiloru romani, si se nisuiu a se emancipá de sub puterea Romei, din care cauza, s'au inceputu persecutiunile crestiniloru, inse si in aceste persecutiuni man'a cea aspra a Cesariloru pagani romani, cu putiena esceptiune au ajunsu numai pre crestinii Evrei, carii de si aveau aspiratiunile loru nationale si din ur'a ce aveau catra romani, si dorulu de libertate se dá cu socotéla, cá s'au alaturatu, fratiloru loru Judei-pagani, cá se scuture jugulu romanu si se intemeeze, restaureze imperati'a loru de sub imperatulu Davidu, atât de cântata de profetii loru; pentru aceea dice Svetoniu si Luc'a, cá imperatulu Claudie numai pre Evreii revoltanti i-au scosu din Rom'a, dara nu si pre romanii crestini, ce ar fi fost o nebunie din partea Cesariloru Romani, cá se persecuteze pe romani de si crestini, numai cá se póta cu ei colonisá imperiulu romanu, pentru aceea dicu: Romanii nu s'au opusu positive crestinismului, ci numai negative, din contr'a l'au admisu, numai asia ne putemu esplicá

numerulu celu mare alu crestiniloru, pe timpulu Cesariloru romani, Claudiu, Nerone, Domitianu, Traianu, Adrianu si altii. De unde concludu si afirmu, când au invinsu marele imperatu Traianu, au invinsu pre belicosii Daci, si i-au stersu de pe fati'a pamentului, si au adusu colonii romane, din tot imperiulu romanu dara mai vertosu din Itali'a, Ispani'a si Gali'a, intru acele colonii au fost multime mare de crestini!

De ce origine au fost Dacii? Istoricii nu sciu se ne spuna! Fost'au ei de origine germana, cum credu Germanii? au fost'au ei de ras'a slavéna, cum pretindu Slavii? au fost'au ei de ras'a tracica, cum afirma altii? Nu se scie! nici se tiene de obiectulu nostru se discutámu de ce rasa au fost, destulu cá ei au fost unu poporu Erou si belicos, si inimizii conjurati romaniloru „Aut conjurato descendens Dacus ab Istro.“ Invidi'a loru a crescutu cu noroculu romaniloru, ea datéza dupa timpulu când romanii 'si estinsera puterea si domni'a in peninsul'a Balcanica, si mai vèrtos de pe timpulu când, Titus Quint Flaminu la 200 a. de Christosu a invinsu langa Cynoscephale pre Filipu alu III-lea regele Macedoniei, si pre aliatalu acestui'a Hannibale, de pe timpulu lui S. Corneliu Scipio care la 191 an. Chr. langa Magnesi'a au invins pre Antioch celu mare regele Siriei, si de pre timpulu când L. Aemilius Paulus la 171 ante Christosu langa Peidn'a au invinsu pre Perseu fiulu lui Filipu alu III-lea, prin care Macedoni'a 'si perde independenti'a si se face provintia romana, si imperatiei lui Alesandru celu mare i-se face capetu, prin invingerile aceste romane simtindu-se amenintati in esistinti'a loru. De câte ori romanii aveau lupte cu vecinii loru, de atâte ori Dacii ii ajutorau cu arme, ba mai de multe ori s'au coalisatu cu ei; si cu alte popóra din juru asupr'a romaniloru, numai cá se-i slabéscu si se strice gloriei si marimei romane, asia s'au coalisatu ei cu Perseu si altii, iritati parte prin loviturile romaniloru din resbelulu macedonic, parte prin insultele prefectului romanu Minutiu Ruf, incursera in provintiile romane de a drépt'a Dunarei, pretorele Didiu si mai târziu Drusus respingu ordurile Dacice, Cain Curione trecu chiar in pamentulu loru si C. Creboniu le rapí Messi'a. Dupa ce invinsera pre Bojii, Celtici sub regele Boerebista trecédu Dunarea incursera in imperiulu romanu, pradara Traci'a, Illiri'a, Macedoni'a, si alte provintii de a drépt'a Dunarei, si reintornádu cu prade mari, bagara mare teróre in romani. Regele Cotyson urmatoriulu lui Boerebista, reintragesce armat'a, incheia aliantia cu popórele vecine, si vediendu-se intaritu, reincepe ofensiv'a, trecédu preste Dunarea inghetata, in provintiile romaniloru, pradandu Mesi'a, Illiri'a, Traci'a; Marcu Crasus ii-respinge, si Iuliu Cesare separatu de atât'a sumetie, erá se purcéda in contr'a Daciloru; espeditiunea Cesariana fù inse impededata prin uciderea lui Cesaru in senatu si Dacii scapara de asta data.

Intielegandu Cotysone despre mórtea lui Iuliu Cesarele si despre rescularea germaniloru asupr'a romaniloru, avédu despre alta parte scire despre resbelulu civile, ce s'au fost escatu in Rom'a, sciindu in fine, ca simburulu armatei romane e in espeditiunea in contr'a germaniloru,

se repezi asupr'a Cesarelui August, si porni cu putere imposanta spre Itali'a, trecendu prin Mesi'a, Traci'a si Panoni'a, Apropierea Daciloru causà mare turburare in Urbea Domnitore ce erà cuprinsa de certe, escitandu terore generala in Capitoliu ce se vede din Odele lui Oratiu „Pene occupatam seditionibus delevit urbem Dacus“ (Horatiu libr. III oda VI) „Mitte civiles super urbe curos Occidit Daci Cotysonis agmen Medus infestus fluctuosis dissidet armis“ (Horatiu libr. III oda VII.)

Virtutea inse si puterea romaniloru, insocita de tactica si astutie maestra in marimea pericolului au sistatu inaintarea Eroului Dacu. Octavianu numai scia ce se faca, li promise man'a ficei sale, voindu sub pretestulu incumnetatirii, se castige timpu pentru compunerea certeloru civile, si spre intarirea puterei romane ce erà despicata, fineti'a i-au succesu pre deplinu, Iasigii escitati de Romani se redicara asupr'a lui Cotysone, Marc. Crassus, C. Lentulu si in fine Tiberiu curmara invingerile Daciloru, respinsera armat'a regelui inversiunatu, si fiind Cotyson batutu in trei lovituri, era pre de alta parte atacatu de Iasigi, au trebuitu se se retraga in launtrulu Daciei, lasandu pre campulu de lupta multime de ostasi si trei beliduci. Cata impresiune si placere au produsu in tot imperiulu romanu, triumfulu legiuniloru reportatu asupr'a regelui Dacicu, ne putemu formá ideia din od'a VIII libr. III a lui Horatiu. Se incheia pacea cu Cotyson, inse n'au timentu multu timpu, caci Dacii din nou se aruncara preste Dunarea inghetata, in Mesi'a si Panoni'a, obsediandu fortaretielae aradicate la marginea Daciei. Octavianu fu astfelu constransu a se aredicá de nou cu armele asupr'a Daciloru, intru aceste muri Cotysone si preste putienu si Augustu, poporulu Dacu continua lupt'a in insotirea Sarmatiloru, si de pradara timenturile Mesiei, inse Mutian cu bravur'a legiunei a VI-lea respinse puterea Daco-Sarmata.

Moliciunea, neactivitatea si desfrenarea lui Domitianu imperatulu au nulificatu tote invingerile lui Mutian de pana aci. Decebalu celu cumplitu regele Daciloru, carele si Diurpanelu s'au numitu, barbatu forte istetiu si preceptu in maestri'a resboiului, iritatu de Domitian, fortiã resbelulu curmatu, consululu Apiu Sabin si prefectulu pretorelui Corneliu Iuscu cu mare multime de ostasi 'si perdura vieti'a in contr'a Daciloru in Mesi'a. Dupa acesi'ta nenorocire si grele intemplari, imperatulu Domitianu, se margini, cá insusi cu capulu seu se mërga in contr'a Daciloru, si mergendu cu ostea romana pana in Mesi'a, in locu de a suportá si castigá resbelulu, se dede defraului, si resbelulu 'lu incredintiã lui Iulianu, era elu se intorse in Panoni'a, acesi'ta forte bine purtandu resbelulu, se lovi cu inimicii la Topi'a in Banatu, si dimicã unu numeru mare dintre ei; Vezin'a alu doilea dupa Decebalu, vediendu cá nici cum nu póte scapá viu cu fug'a, se facu mortu intre cei caduti, si nóptea au fugitu. Decebalu temendu-se cá nu cumv'a victoriosii romani, se dee navala asupr'a cetatii capitale resiedinti'a sa, ordina ómeniloru sei, se taie arborii ce erau aprópe de cetate, si

trunchiulu se-lu imbrace cu arme, cá vediendu romanii, si cugetandu cá sunt ostasi se se sparie si se se intórca inapoi, precum sau si intemplatu.

Decebalu dupa acesi'ta sfarmare a ostei sale, ceru pace dela Domitianu, inse nu-i dede pana ce nu se va reintorce invingatoriu, dela resbelulu in contr'a Cvaziloru Marcomaniloru, pre carii voiã se-i pedepsesca pentrucã nu-i deduse ajutoriu in contr'a Daciloru, ci remasese neutrali, pasiulu neprejudecat a lui Domitianu, impreunã tote popórele barbare, si batura pre Domitianu, si-lu alungara, atunci elu cu grab'a trimise soli la Decebalu, si-lu imbie de pace, care mai inainte nu vrea se-i o deie! In urm'a carui'a Decebalu trimise pre fratele seu cu altii la Domitianu, se faca pace intre elu si Domitianu. — Domitianu cá se nu fie atacatu din dos de Decebalu, léga pace rusinósa cu elu, cá se deie tributulu anualu Daciloru, se deie tot felulu de maestri folositori si si in pace si in resbelu, si altu ajutoriu promitiendu; Domitianu dupa acesi'ta pace cumparata cu mare pretiu si rusine se intórca la Rom'a, — doispredece ani purtà urbea Domnitore jugulu umelintii.

(Va urm'a.)

D I V E R S E.

* *Consistoriulu eparchialu aradani*, intrunitu ieri in siedintia plenaria a luat dispuasetiunile pentru deplinirea tractului protopresviteralu alu Temisiorii; ér de administratoru protopresviteralu alu acestui tractu a denumit pre parintele Petru Anó'a, parochu si asesoru consistorialu.

Tot in siedinti'a de ieri s'a instituit de directoru la institutulu pedagogico-teologicu din Aradu asesorulu consistosialu Augustin Hamsea.

* *Dania pre seam'a bisericei*. Alteti'a s'a, ducele Alois de Lichtenstein noulu proprietariu din Ilteu, a donat pre seam'a santei nóstre bisericei prin directorulu seu, dlu Virág sum'a de un'a suta fiorini val. austr. Pentru acesi'ta donatiune esprimu si pre acesi'ta cale in numele comunei bisericesci Altetiei Sale cea mai profunda multiemita. Ddiu se-lu traiésca intru multi fericiiti ani! Alecsiu Vesalon.

* *La esamenulu de cualificatiune investiatorésca*, timentu in dilele 19. 20 si 21 Iunie a. e. inaintea comissiunei esaminatórie, instituita de venerabilulu consistoriu eparchialu din Aradu s'au prezentat 16 candidati, cari toti au prestat cu succesu esamenulu de cualificatiune investiatorésca.

Felicitãrile nóstre!

Provocare,

catra stipendistii fundatiunei lui „Gozsdu“!

Deóre-ce pe anulu scolasticu 1890/91 nu sunt vacante locuri de stipendie noue, ci sum'a disponibila din budgetulu fundatiunei lui Gozdsu pe acestu anu scolasticu e rezervata numai pentru stipendistii din anulu es-

piratu, acesti'a se provóca, cá pana la **10. Augustu a. c. cal. nou**, se arate la cancelari'a fundatiunei lui „Gozsdu“ din Budapest'a (Király-uteza 13.) rezultatulu scolasticu espiratu, cu documente credibile si cu dechiaratiunea cá unde voiescu a continuá studiile pe anulu scolasticu viitoriu, pentru-cá nearatundu acestea pana la terminulu mai sus prescristu, se va sterge din list'a stipendistiloru.

Budapest'a, in 1. Iuliu 1890.

Comitetulu.

Concursu.

Pe parochi'a vacanta din **Calacea**, cá parochie de el. II. se escrie concursu pana in **30 de zile dela prim'a publicare** in fói'a „Biseric'a si Scól'a“ pâna când recurentii se aviséza a trimite recursurile sale adressându-le comitetulu parochialu si Reverendissimulu Domnu protopresviteru tractualu Meletiu Dreghiciu.

Timisiór'a, in 5 Martie 1890.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea: **M. DREGHICIU**, m. p. protop. Tim.

Pe bas'a decisului Venerabilulu Consistoriu diecesanu alu Aradului, datulu 6/18 Maiu 1890. Nr. 2044. se escrie concursulu pentru deplinirea parochiei de class'a III din **Teesiu**, cottulu Timisiului, — cu terminu de alegere pe diu'a de **5/17. Augustu a. c.**

Emolumintele sunt: 32 jugere de pamentu, parte aratoriu, parte fenatia; dela 70 numeri de case, birulu parochialu de câte $\frac{1}{4}$ de metiu de grâu, si câte 20 cr., afara d'acea stol'a aici indatinata. — Intravilanu si casa parochiala nu este.

Recursele sè se tramita Parintelui protopopu Georgiu Creciunescu, in Belintiu, p. u. Kiszetó, pana la 3/15. Augustu a. c.; avënd recurentii in vr'o Dumineca ori serbatóre, a se present'a in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari, ori cuventari bisericesci.

Belintiu, 22. Iuniu 1890.

G. Creciunescu, m. p.
protopresviteru.

Se escrie concursu pentru postulu de invetiatoriu provisoriu dela clas'a I-a — inferióra, nou-infiintienda — de baieti din comun'a bis. rom. gr. or. **Sara-vale**, (**Sárafalva**), comitetulu Torontalu, pptulu Sanmiclausiiului-mare, cu terminu de alegere pe **15. Augustu a. c. st. v.** adeca pe Santa-Mari'a-mare.

Emolumintele anuali, impreunate cu acestu postu suntu:

1) Salariu fixu 300 fl. v. a., 2) pentru conferintia 10 fl. 3) scripturistica, 10 fl. 4) pentru focu, paie din destulu, din care e a se incaldi si sal'a de invetiamentu, 5) cortelu liberu cu dóue chilii, celaru si alte apartinentie trebuintióse, 6) dela inmormentari unde va fi pofit 50 cr. v. a., si 7) la cununii unde va functioná cá invitatu 1 fl. v. a.

Cei ce vor reflectá la acestu postu au se produca: testimoniu preparandialu, testimoniu de calificatiune invetiatorésca, precum si atestatu despre depunerea asamenului din limb'a maghiara apoi au a se presentá, in vre-o Dumineca ori serbatóre, la biseric'a din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

NB. Dela conduit'a-i, fatia de scóla, biseric'a si poporu va aterná si definitiv'a intarire, a alegendului invetiatoru.

Recursele, ajustate dupre recerintele sus- indicate, adresate fiind Comitetulu parochialu, sunt a-se trimite subscrisulu directoru scol. localu, pana cu trei zile nainte de alegere.

Din siedinti'a Comitetulu parochialu tienuta in Sara-vale, la 15. Maiu 1890. st. v.

Simeone Andron, m. p.
par. dir. scol.

Iuon Mateiu m. p.
pres. sen. scol.

Cu scirea Dlui inspestoru scol. **DIMITRIE DOLGA**, m. p.

Pentru deplinirea postulu de invetiatorésca dela scól'a de fete din comun'a **Pilu-mare**, (cottulu Aradului, inspectoratulu Chisineului) prin acést'a se escrie concursu, cu terminu de alegere, pe Duminec'a din **22. Iuliu st. v. 1890.** —

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

1. 300 fior. v. a. bani, 2. 2 orgie de lemne, 3. Cuartiru liberu cu intrég'a gradina de legumi dela scól'a de fete.

Doritórele de a ocnpá acestu postu sunt avisate, cá recoursele adressate catra comit. paroch. si provediute cu testimoniu despre absolvirea preparandiei, cu testimoniu de calificatiune nu altcum si de conduita pana in diu'a din 18. Iuliu st. v. 1890. se-le substérna Magnif. Domn protopresviteru si inspectoru scolaru Petru Chirilescu, in Kétegyháza, avend a-se presentá pana in diu'a alegerii in vre-o Dumineca séu serbatóre si la biseric'a spre a face cunoscentia cu poporulu.

Pilu-mare, 10 Iuniu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PETRU CHIRILESCU**, m. p. prott. si inspectoru scolaru.

Se escrie concursu pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Secasiu**, cu terminu de alegere pre diu'a de **20. Iuliu 1890. st. v.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

1. in bani 200 fl. v. a. 2. doue jugere de pamentu. 3. optu stanjeni de lemne, din aceea calitate de lemne din care se va folosi si poporulu. 4. pentru scripturistica 5 fl. 5. pentru conferintia 5 fl. v. a.

Dela inmormentari unde va fi pofitu 20 cr, in fine are cuartiru carele consta din o chilia si cuina, precum si gradina pentru legume.

Alesulu are a fi totodata si cantoru, si curatoritulu asemenea alu portá fara nici o remuneratia.

Recursele provediute conformu statutulu organicu, adresate comitetulu parochialu a le trimite M. O. D. inspectoru cerc. Georgiu Lupsia preotu ort. rom. in Dieciu post'a ultima Al-Csill, comit. arad. avendu recurenti a se presentá in vreo serbatóre, pentru a areta desteritatea in cantari si tipicu, vor fi preferiti cei ce vor produce ates-tate ca pricepu pomicultur'a.

Din siedinti'a Comitetulu parochialu tienuta la 21 Maiu st. v. 1890.

Vasiliu Costea, m. p.
not. com. par.

Petru Sierbu, m. p.
pres. com. par.

Cu scirea mea: **GEORGIU LUPSI'A**, m. p. preot inspect. scol. cerc.